

۱- در بیت زیر کدام واژه ایهام تناسب دارد؟
«نه بیگانه تیمار خوردش نه دوست
چو چنگش، رگ و استخوان ماند و پوست»

۲- با توجه به ابیات زیر به سوالات پاسخ دهید.
(۱) فخری که از وسیلت دون همّتی رسد
(۲) صورت بی صورت بی حدّ غیب
گر نام و ننگ داری، از آن فخر، عار دار
ز آینه دل تافت بر موسی ز جیب

الف) در کدام بیت تناقض یافت می شود؟
ب) کدام بیت به داستان یکی از پیامبران اشاره می کند؟
پ) در بیت اول تضاد را بیابید.

۳- با توجه به ابیات زیر به سوالات پاسخ دهید.
«از جای چو مار حلقه برجست
در حلقه زلف کعبه زد دست»

الف) آرایه تشخیص را بیابید.
ب) یک مفهوم کنایی بیابید.

۴- در بیت «آمد سوی کعبه سینه پر جوش چون کعبه نهاد حلقه در گوش» آرایه های خواسته شده را بیابید.
الف) کنایه ب) جناس ج) مجاز

۵- در هر یک از عبارات و ابیات زیر آرایه ای که مقابل آن آمده را در آن نشان دهید.

الف پس به کران آب فرود آمدند و خیمه ها و شرعها زده بودند.

ب هم حرکاتش متناسب به هم
هم خطواتش متقارب به هم (واج آرایه)

۶- جملات معلوم زیر را به صورت مجهول در آورید.
الف) بونصر نامه های رسیده را به خط خویش، نکت بیرون می آورد.
ب) و از بسیاری نکت، چیزی که در او کراهیتی نبود می فرستاد فرود سرای.

۷- در بیت زیر افعال معلوم را بیابید و به صورت مجهول در آورید.
زاغی از آنجا که فراغی گزید
رخت خود از باغ به راغی کشید

۸- در کدام بیت تعداد وابسته‌های پیشین بیشتر است؟

- الف) هرگز آن دل بنمیرد که تو جانش باشی
 ب) به پایان آمد این دفتر حکایت همچنان باقی
- نیکخت آن که تو در هر دو جهانش باشی
 به صد دفتر نشاید گفت حسب‌الحال مشتاقی

۹- در کدام بیت وابسته پیشین دیده نمی‌شود؟

- الف) فدای جان تو گر جان من طمع داری
 ب) می‌دانم خطر دوزخ و سودای بهشت
- غلام حلقه به گوش آن کند که فرماید
 هر کجا خیمه زنی اهل دل آنجا آیند

۱۰- در کدام گزینه قسمت مشخص شده «ضمیر» نیست؟

- ۱) برداشته دل ز کار او بخت
 ۲) خویشان همه در نیاز با او
 ۳) دریاب که مبتلای عشقم
 ۴) آزاد کن از بلای عشقم

۱۱- با توجه به بیت زیر به سؤالات پاسخ دهید.

دریاب که مبتلای عشقم
 آزاد کن از بلای عشقم

الف بیت چند جمله است؟

ب اجزای جمله‌ها را طبق زبان معیار به ترتیب بنویسید.

پ نقش ضمیر «م» را در مصراع اول و دوم بنویسید.

ت دو ترکیب اضافی بیابید.

ث جمله دوم چند جزء دارد؟ مشخص کنید.

۱۲- با توجه به بیت زیر به سؤالات پاسخ دهید.

نه بیگانه تیمار خوردش نه دوست
 چو چنگش، رگ و استخوان ماند و پوست

الف نقش ضمیر «ش» را در واژه‌های «خوردش» و «چنگش» مشخص کنید.

ب مفهوم مصراع دوم بیت را بنویسید.

۱۳- با توجه به عبارت به سؤالات پاسخ دهید.

«بسیار دعا کرد و گفت: این صلت فخر است پذیرفتم و باز دادم که مرا به کار نیست و قیامت سخت نزدیک است حساب این نتوانم داد و نگویم که مرا

سخت دربايست نيست اما چون به آنچه دارم و اندک است، قانعم وزر و وبال اين چه به کار آيد؟

الف

جمله «مرا به کار نيست» را معنا کنيد.

ب

واژه‌هاي «وزر» و «وبال» را معنا کنيد.

پ

عبارت «نگويم که مرا سخت دربايست نيست» را معنا کنيد.

ت

قاضي بست چه دلایلي را براي رد نمودن طلاهاي اهدايي امير مسعود مطرح مي‌کند؟

۱۴ - آرايه‌هاي ادبي ابیات زیر را بنويسيد.

الف

ولی چندان که برگ از شاخه مي‌ريخت دو چندان مي‌شکفت و برگ مي‌کرد

ب

گرت ز دست بر آيد چو نخل باش کریم ورت ز دست نياید، چو سرو باش آزاد

۱۵ - در ابیات زیر آرایه «متناقض‌نما» را مشخص کنيد.

الف

میان موج مي‌رقصيد در آب به رقص مرگ، اخترهاي انبوه

ب

از اين سد روان، در دیده شاه ز هر موجي هزاران نيش مي‌رفت

۱۶ - مفهوم بیت «به‌ترتیبی نهاده وضع عالم که نی یک موی باشد بیش و نی کم» را با بیت زیر مقایسه کنيد:
«کمال حُسن تدبيرش چنان آراست عالم را که تا دور آبد باقي براو حُسن و ثنا آمد»

۱۷ - با توجه به متن به سؤالات زیر پاسخ دهيد.

«بونصر گفت: ای سبحان‌الله! زری که سلطان محمود به غزو از بتخانه‌ها به شمشیر بياورده باشد و بتان شکسته و پاره کرده و آن را اميرالمؤمنين می روا دارد ستن آن، قاضي همی نستاند؟!»

الف) عبارت «سبحان‌الله» در چه مواردی به کار می‌رود؟

ب) منظور از «اميرالمؤمنين» چه کسی است؟

پ) عبارت «می روا دارد ستن» را معنا کنيد.

۱۸ - بیت زیر با کدام بیت تناسب مفهومی ندارد؟

- د آن کس که اوفتاد خدایش گرفت دست
ره نیک مردان آزاده گیر
ب) افتادگی آموز اگر طالب فیضی
- گو بر تو باد تا غم افتادگان خوری،
چو استاده‌ای دست افتاده گیر
هرگز نخورد آب زمینی که بلند است

۱۹ - با توجه به ابیات زیر به سؤالات پاسخ دهید.

- ۱) معیار دوستان دَعَل روز حاجت است
۲) صورت بی صورت بی حدّ غیب
- قرضی برای تجربه از دوستان طلب
ز آینه دل تافت بر موسی ز جیب

الف) در بیت اول وسیله سنجش دوستان خوب از بد چیست؟

ب) مفهوم کلی بیت دوم چیست؟

۲۰ - بر مبنای درس «پرورده عشق» و با توجه به بیت‌های زیر، تحلیلی از سیر فکری پدر مجنون ارائه دهید.

- عشق بازی، کار بیکاران بود
از سر تعمیر دل بگذر که معماران عشق
- عاقبتش با کار بیکاران چه کار؟ «نعمت الله ولی»
روز اول، رنگ این ویرانه، ویران ریختند «بیدل»